Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
PEDRA CRUZA VILLALÓNA,
predstavljeni 6. februarja 2014[1]

Združene zadeve C-516/12, C-517/12 in C-518/12

CTP – Compagnia Trasporti Pubblici SpA
proti
Regione Campania
proti
Provincia di Napoli

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Consiglio di Stato (Italija))

„Promet — Uredba št. 1191/69 — Pravica zasebnih podjetij do nadomestila za finančne obremenitve, ki nastanejo zaradi obveznosti javne službe — Obveznost prevoznih podjetij, da zaprosijo za prenehanje obveznosti javne službe, ki jim povzročajo gospodarsko izgubo“

1. V obravnavani zadevi ima Sodišče priložnost podrobneje pojasniti poseben vidik ureditve nadomestila za izpolnitev obveznosti javne službe v železniškem in cestnem prometu ter prometu po celinskih plovnih poteh, določene v Uredbi Sveta (EGS) št. 1191/69[2], katere sprememba, uvedena z Uredbo št. 1893/91[3], povzroča težave glede prenosa obeh določb.

2. Natančneje, zastavlja se vprašanje določitve, v katerih primerih je pred vlogo za nadomestilo zaradi gospodarske izgube, nastale zaradi izvrševanja obveznosti javne službe, treba vložiti vlogo za prenehanje navedene obveznosti v celoti ali delno. Sodišče do zdaj še ni imelo priložnosti, da se izreče o tem vprašanju.

I – Pravni okvir

A – *Pravo Unije*

3. Člen 1 Uredbe št. 1191/69, spremenjene z Uredbo št. 1893/91, določa:

„1. Ta uredba se uporablja za prevozna podjetja, ki opravljajo storitve v železniškem in cestnem prometu ter prometu po celinskih plovnih poteh.

Države članice lahko iz [s] področja uporabe te uredbe izključijo vsa podjetja, katerih dejavnosti so omejene samo na izvajanje mestnih, primestnih ali regionalnih prevozov.

1 — Jezik izvirnika: španščina.

2 — Uredba z dne 26. junija 1969 o ukrepanju držav članic glede obveznosti, ki so neločljivo povezane s konceptom javne službe v železniškem in cestnem prometu ter prometu po notranjih vodnih poteh (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 1, str. 19).

3 — Uredba Sveta (EGS) št. 1893/91 z dne 20. junija 1991 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 1, str. 314).

2. Za namene te uredbe:

— ‚mestni in primestni prevozi' pomenijo prevozne storitve za zadovoljevanje potreb mestnega središča ali mestnega območja ter potrebe po teh storitvah med mestom ali mestnim območjem in okoliškimi območji,

— ‚regionalni prevozi' pomenijo prevozne storitve za zadovoljevanje potreb regije po prevoznih storitvah.

3. Pristojni organi držav članic prenehajo z vsemi obveznostmi javne službe, določenimi v tej uredbi, ki veljajo za železniški in cestni promet ter promet po celinskih plovnih poteh.

4. Da bi zagotovili ustrezne prevozne storitve, ki zlasti upoštevajo socialne in okoljske dejavnike ter načrtovanje mest in podeželja, ali da bi določenim skupinam potnikov ponudili posebne voznine, lahko pristojni organi držav članic s prevozniškim podjetjem sklenejo pogodbe o izvajanju javne službe. Pogoji in podrobnosti glede uresničevanja takih pogodb so določeni v [o]ddelku V.

5. Vendar lahko pristojni organi držav članic ohranijo ali uvedejo obveznosti javne službe iz člena 2 za prevoze potnikov v mestnem, primestnem in regionalnem prometu. Pogoji in podrobnosti glede izvajanja, skupaj z načini nadomestila, so določeni v [o]ddelkih II, III in IV.

[…]“

4. Člen 2(1) Uredbe določa, da „‚[o]bveznosti javnih služb' pomenijo obveznosti, ki jih zadevno prevozno podjetje, če bi upoštevalo lastne poslovne interese, ne bi prevzelo ali jih ne bi prevzelo v enakem obsegu ali pod enakimi pogoji“.

5. Člen 4 Uredbe določa:

„1. Prevozna podjetja zaprosijo pristojne organe držav članic za prenehanje obveznosti vsake javne službe v celoti ali delno, kadar jim taka obveznost povzroča gospodarsko izgubo.

2. V svojih vlogah prevozna podjetja lahko predlagajo nadomestitev uporabljenih oblik prevoza z drugo obliko. Podjetja uporabljajo določbe člena 5 za izračun prihrankov, s katerimi bi lahko izboljšala svoj finančni položaj.“

6. Člen 5 Uredbe določa:

„1. Za vsako obveznost upravljanja ali izvajanja prevoza se šteje, da povzroči gospodarsko izgubo, kadar zmanjšanje finančne obremenitve, ki bi bilo možno kot posledica celotnega ali delnega prenehanja obveznosti v zvezi s prevozom ali skupino prevozov, na katere ta obveznost vpliva, presega zmanjšanje prihodka, ki je posledica takega prenehanja.

[…]

Gospodarska izguba se določi ob upoštevanju učinkov obveznosti na dejavnost podjetja kot celote.

2. Za tarifno obveznost se šteje, da ima za posledico gospodarsko izgubo, če je razlika med prihodkom od prometa, za katerega obveznost velja, in finančno obremenitvijo takega prometa, manjša od razlike med prihodkom, ki bi bil ustvarjen s tem prometom, in finančno obremenitvijo iz tega prometa, če bi delo potekalo na komercialni osnovi – ob upoštevanju stroškov tistih prevozov, za katere veljajo obveznosti, kot tudi položaja na trgu.“

7. Člen 6 Uredbe določa:

„1. Prevozna podjetja v enem letu od dne začetka veljavnosti te uredbe pri pristojnih organih držav članic vložijo vloge iz člena 4.

Prevozna podjetja lahko vložijo vloge po poteku omenjenega obdobja, če ugotovijo, da so določbe iz člena 4(1) izpolnjene.

2. Odločitve za ohranitev obveznosti javnih služb ali njenega dela ali za prenehanje obveznosti ob koncu določenega obdobja predvidevajo odobritev nadomestila za finančne obremenitve, ki iz tega izhajajo. Znesek takega nadomestila se določi v skladu z enotnimi postopki iz členov od 10 do 13.“

3. Pristojni organi držav članic o tako vloženih vlogah sprejmejo odločitve v enem letu od dneva, ko se je vložila vloga v zvezi z obveznostmi za upravljanje ali izvajanje prevozov, za tarifne obveznosti pa v šestih mesecih.

Pravica do nadomestila se pridobi na dan odločitve pristojnih organov, v nobenem primeru pa ne pred 1. januarjem 1971.

4. Kadar pristojni organi držav članic menijo, da je to potrebno zaradi števila in pomembnosti vlog, ki jih je vložilo vsako podjetje, lahko podaljšajo obdobje, predpisano v prvem pododstavku odstavka 3, najdlje do 1. januarja 1972. V takem primeru se pravico do nadomestila pridobi na ta datum.

Če želijo izkoristiti to možnost, pristojni organi držav članic o tem obvestijo zadevna podjetja v šestih mesecih po vložitvi vloge.

Če bi se država članica soočila s posebnimi težavami, lahko Svet na prošnjo te države in na predlog Komisije dovoli zadevni državi, da do 1. januarja 1973 podaljša rok, naveden v prvem pododstavku tega odstavka.

5. Če pristojni organi niso sprejeli odločitve v roku, ki je bil določen, se šteje, da je obveznost, za katero je bila vložena vloga za prenehanje po členu 4(1), prenehala.

6. Svet na podlagi poročila, ki ga predloži Komisija pred 31. decembrom 1972, v vsaki državi preuči položaj v zvezi z izvajanjem te uredbe.“

8. Člen 9(1) in (2) Uredbe določa:

„1. Višina nadomestila za finančne obremenitve, ki se prenesejo na podjetja zaradi uporabe prevoznih tarif in pogojev v potniškem prometu, uvedenih v interesu ene ali več posameznih skupin oseb, se določi v skladu z enotnimi postopki iz členov od 11 do 13.

2. Nadomestilo se plačuje od 1. januarja 1971 dalje.

Če bi se država članica soočila s posebnimi težavami, lahko Svet na zahtevo te države in na predlog Komisije zadevni državi dovoli, da ta datum spremeni na 1. januar 1972.“

9. Člen 14 Uredbe, kot je trenutno v veljavi, določa:

„1. ‚Pogodba o izvajanju javne službe' pomeni pogodbo med pristojnimi organi države članice in prevoznim podjetjem, da se javnosti zagotovijo ustrezne prevozne storitve.Pogodba o izvajanju javne službe lahko obsega predvsem:

— prevozne storitve, ki zadovoljujejo določene standarde o stalnosti, rednosti, zmogljivosti in kakovosti,

— dodatne prevozne storitve,

— prevozne storitve po določenih tarifah in ob upoštevanju določenih pogojev, zlasti za določene skupine potnikov ali na določenih progah.

— prilagajanje storitev dejanskim potrebam.

2. Pogodba o izvajanju javne službe med drugim obsega naslednje:

(a) vrsto storitve, ki jo je treba zagotoviti, predvsem standarde o stalnosti, rednosti, zmogljivosti in kakovosti;

(b) ceno storitev, ki jih obsega pogodba in ki se bodisi prišteje k prihodku od tarif ali vključuje prihodek, ter podrobnosti o finančnih odnosih med obema pogodbenicama;

(c) pravila o spreminjanju in dopolnjevanju pogodbe, zlasti ob upoštevanju nepredvidenih sprememb;

(d) čas veljavnosti pogodbe;

(e) pogodbene kazni v primeru kršitve določil pogodbe.

3. Sredstva v zvezi z zagotavljanjem prevoznih storitev, ki jih ureja pogodba o izvajanju javne službe, so lahko last podjetja ali so podjetju dana na voljo.

4. Vsako podjetje, ki namerava ustaviti ali bistveno dopolniti prevozno storitev, ki jo izvaja za javnost neprekinjeno in redno ter ni vključena v pogodbeni sistem ali v obveznost javne službe, o tem obvesti pristojne organe države članice vsaj tri mesece vnaprej.

Pristojni organi se lahko odpovejo takemu uradnemu obveščanju.

Ta določba ne vpliva na druge nacionalne postopke, ki veljajo za ukinjanje ali spreminjanje prevoznih storitev.

5. Po prejemu podatkov iz odstavka 4 lahko pristojni organi vztrajajo pri ohranitvi zadevne prevozne storitve še [največ] eno leto od datuma uradnega obvestila, podjetje pa o tem obvestijo vsaj en mesec pred potekom uradnega obvestila.

Prav tako lahko dajo pobudo za pogajanja o uvedbi ali spremembi take prevozne storitve.

6. Izdatki prevoznih podjetij, ki izhajajo iz obveznosti iz odstavka 5, se poravnajo v skladu z enotnimi postopki, določenimi v [o]ddelkih II, III in IV."

10. Člen 14 je v svoji prvotni različici določal:

„1. Razen v primerih iz člena 3(1) lahko države članice po dnevu začetka veljavnosti te uredbe prevoznim podjetjem naložijo obveznosti javnih služb le, v kolikor so take obveznosti bistvenega pomena za zagotovitev izvajanja ustreznih prevoznih storitev.

2. Kadar tako naložene obveznosti prevoznim podjetjem povzročijo gospodarsko izgubo v smislu člena 5(1) in (2) ali finančne obremenitve v smislu člena 9, pristojni organi držav članic, ko se odločajo o naložitvi takih obveznosti, poskrbijo za odobritev nadomestila za finančne obremenitve, ki iz tega izhajajo. Uporabljajo se določbe členov od 10 do 13.“

B – *Nacionalno pravo*

11. Člen 17 zakonske uredbe 422 z dne 19. novembra 1997 o prenosu funkcij in nalog s področja krajevnega javnega prevoza na dežele in lokalne organe v skladu s členom 4(4) zakona št. 59 z dne 15. marca 1997 [4] določa:

„Dežele, pokrajine in občine za zagotovitev mobilnosti uporabnikov v skladu s členom 2 Uredbe (EGS) št. 1191/69, kakor je bila spremenjena z Uredbo (EGS) št. 1893/91, opredelijo obveznosti javne službe in v pogodbah o izvajanju storitev iz člena 19 predvidijo ustrezna finančna nadomestila za podjetja, ki opravljajo te storitve, pri čemer je treba v skladu z navedenim predpisom Skupnosti upoštevati dohodek od prevoznine in dohodek od morebitnega upravljanja dodatnih storitev poleg mobilnosti.“

II – Dejansko stanje

12. Družba Compagnia Trasporti Pubblici SpA (v nadaljevanju: CTP), ki opravlja storitve javnega lokalnega prevoza v pokrajini Neapelj, je večkrat od deželnih in lokalnih organov neuspešno zahtevala nadomestilo za gospodarsko izgubo, nastalo zaradi izvrševanja navedenih storitev.

13. Družba CTP je odločbe o zavrnitvi izpodbijala pri deželnem upravnem sodišču Kampanije, ki je njeno tožbo zavrnilo z obrazložitvijo, da je v skladu s členom 4 Uredbe št. 1191/69 za nadomestilo mogoče zaprositi le, če se je predhodno predlagalo prenehanje obveznosti javne službe ter je pristojni organ ta predlog zavrnil, za kar pa v obravnavani zadevi ni šlo.

14. Po vloženi pritožbi je Consiglio di Stato predložilo te združene predloge za sprejetje predhodne odločbe.

III – Postavljeno vprašanje

15. Tri vprašanja za predhodno odločanje, ki jih je postavilo Consiglio di Stato, so enaka:

„Ali se v skladu s členom 4 Uredbe (EGS) št. 1191/69 pravica do nadomestila pridobi le, če po vložitvi ustrezne prošnje pristojni organi ne odločijo, da obveznost službe, ki za prevozno podjetje pomeni gospodarsko izgubo, preneha, ali pa se ta predpis uporablja le za tiste obveznosti službe, za katere je v tej uredbi določeno prenehanje in ni dovoljena ohranitev?“

16. Predložitveni organ meni, da členi 1, 4 in 6 Uredbe št. 1191/69 omogočajo različni razlagi glede pridobitve pravice do nadomestila.

4 — GURI št. 287, 10.12.1997, str. 4.

17. V skladu z razlago, ki jo predložitveni organ opredeli kot „teleološko“ in ki naj bi jo uporabilo upravno sodišče, pravica do nadomestila nastane le, če je bila predhodno zavrnjena vloga za prenehanje obveznosti službe.

18. V skladu z razlago, ki jo imenuje „sistematična“, pa naj bi se pravica do nadomestila pridobila, ne da bi bilo treba predhodno podati vlogo za prenehanje službe, če gre za obveznost, katere ohranitev je mogoče naložiti na podlagi člena 1 Uredbe št. 1191/69.

IV – Postopek pred Sodiščem

19. Tri predloge za predhodno odločanje, ki jih je predložilo Consiglio di Stato, je predsednik Sodišča združil s sklepom z dne 29. novembra 2012.

20. Postopka so se poleg družbe CTP udeležile dežela Kampanija, pokrajina Neapelj, italijanska vlada in Komisija.

21. Obravnave z dne 20. novembra 2013 so se udeležile družba CTP, dežela Kampanija, italijanska vlada in Komisija.

V – Trditve

22. Družba CTP ugovarja dvostranski naravi pogodbe in jo opredeljuje kot „premostitveno pogodbo“, ki naj bi vsebovala enake koncesijske pogoje kot prejšnja. Takšne pogoje naj bi dežele naložile vsem prevoznim podjetjem, ne da bi bile zadevne storitve predmet javnega naročila.

23. Dežela Kampanija trdi, da obveznosti družbe CTP izhajajo iz dvostranske pogodbe, ki je v veljavi od februarja 2003.

24. Družba CTP se strinja s tako imenovano „sistematično“ razlago, opisano zgoraj. Poleg tega navaja, da Italijanska republika ni izvedla postopka, ki bi omogočil obravnavo vlog za prenehanje obveznosti javne službe, s čimer naj bi kršila člen 18 Uredbe št. 1191/69.

25. Nazadnje družba CTP trdi, da je bil postopek iz členov 4 in 6 Uredbe št. 1191/69 prehoden, pri čemer je bil za predložitev vlog za prenehanje obveznosti javne službe določen rok do 1. januarja 1973. Po njenem mnenju bi bilo absurdno, če bi bilo nadomestilo pogojeno z vložitvijo navedene prošnje, saj bi to pomenilo, da do njega ni upravičeno nobeno podjetje, ki mu je bila obveznost javne službe naložena po 1. januarju 1973.

26. Dežela Kampanija, pokrajina Neapelj in italijanska vlada zagovarjajo navedeno „teleološko“ razlago ter menijo, da je iz nevložitve vloge za prenehanje javne službe mogoče sklepati na namen podjetja, da prevzame to obveznost, kar naj bi odražalo neobstoj gospodarske izgube in zato neobstoj pravice do nadomestila.

27. Natančneje, italijanska vlada poudarja, da čeprav načeloma Uredba št. 1191/69 vlogo za prenehanje obveznosti službe zahteva samo za obveznosti, nastale pred začetkom veljavnosti navedene uredbe, pa naj bi se situacija bistveno spremenila s spremembo, ki jo je uvedla Uredba št. 1893/91, s katero se člen 1 spremeni tako, da se doda odstavek 5, ki državam članicam omogoča, da ohranijo ali uvedejo obveznosti javne službe v skladu s pogoji in podrobnostmi glede izvajanja (skupaj s postopki za plačilo nadomestila), določenimi v oddelkih II, III in IV Uredbe št. 1191/69, med katerimi je ravno člen 4, torej določba, ki zahteva predhodno vlogo za prenehanje obveznosti javne službe.

28. Nazadnje, Komisija trdi, da Uredba št. 1191/69 vzpostavlja različne naloge za obveznosti javne službe (člen 1(5) in oddelek IV) in za pogodbe o izvajanju javne službe (člen 1(4) in oddelek V). Če bi obveznosti, ki jih je prevzela družba CTP, izhajale iz pogodbe o izvajanju javne službe, naj bi navedena pogodba določala ceno storitev in naj ne bi bilo potrebno vložiti vloge za prenehanje, navedene v členu 4 Uredbe.

29. Vendar po mnenju Komisije iz predložitvene odločbe ni razvidno, ali prevozne storitve, ki jih izvaja družba CTP, temeljijo na obveznosti javne službe, ki jo je enostransko uvedel javni organ, ali pa izhajajo iz pogodbe o izvajanju javne službe.

30. Poleg tega Komisija trdi, da obveznost predložitve vloge za prenehanje službe velja samo za obveznosti javne službe, ki so že obstajale ob začetku veljavnosti Uredbe št. 1191/69, in sicer 1. julija 1969. V zvezi s tem opozarja, da je člen 14 Uredbe, preden je bil spremenjen z Uredbo št. 1893/91, državam članicam dovoljeval, da enostransko naložijo obveznost javne službe po začetku veljavnosti Uredbe št. 1191/69, pri čemer pravica do nadomestila ni bila pogojena z vložitvijo vloge za prenehanje opravljanja storitve. Po sprejetju Uredbe št. 1893/91 člen 14 Uredbe št. 1191/69 določa sklenitev pogodbe o izvajanju javne službe, pri čemer ne spreminja ureditve glede obveznosti javne službe, naloženih enostransko po začetku veljavnosti Uredbe.

31. Nazadnje, Komisija trdi, da se pojma „ohranitev“ in „prenehanje“ obveznosti javnih služb, navedena v peti uvodni izjavi Uredbe št. 1191/69, nanašata na situacije, ki so obstajale ob začetku veljavnosti te uredbe.

VI – Presoja

32. Ne glede na ozke izraze, s katerimi je podano vprašanje za predhodno odločanje, je njegov namen – kot to potrjuje tudi razprava med strankami – določiti, v katerih primerih je pogoj za nadomestilo zaradi gospodarske izgube, nastale zaradi izvrševanja obveznosti javne službe, predhodna vložitev vloge za prenehanje navedene obveznosti v celoti ali delno.

A – *Pravna narava spornega razmerja*

33. Prvo vprašanje, ki ga je treba obravnavati za razrešitev spora v glavni stvari, je narava pravnega razmerja med družbo CTP in lokalnim upravnim organom.

34. Če gre namreč za „pogodbo o izvajanju javne službe“, se uporabi člen 14(2) Uredbe št. 1191/69, na podlagi katerega mora tovrstna pogodba med drugim obsegati „(c) pravila o spreminjanju in dopolnjevanju pogodbe, zlasti ob upoštevanju nepredvidenih sprememb“. Za morebitne spremembe pogodbe veljajo v skladu z določbami odstavkov od 4 do 6 tega člena 14 naslednja pravila: 1. obvestilo (3 meseci) podjetja upravnemu organu o nameri prekinitve ali spremembe pogodbe; 2. možnost, da upravni organ v roku enega meseca podjetju naloži ohranitev storitve še največ eno leto, brez poseganja v možnost, da javni organi lahko dajo pobudo za pogajanja; 3. nadomestilo za izdatke, ki izhajajo iz obveznosti ohranitve storitve še eno leto.

35. Če pa gre, nasprotno, za „obveznost javne službe“, bi se lahko uporabil – kot izhaja iz stališč strank – člen 4 Uredbe št. 1191/69, ki možnost nadomestila pogojuje s tem, da se je predhodno zaprosilo za prenehanje obveznosti javne službe v celoti ali delno.

36. Iz predloženega gradiva ne izhaja jasno, kakšen je pravilen odgovor na to vprašanje. Na eni strani obstajajo indici, da gre za pogodbo, vendar so bili po drugi strani predloženi tudi elementi, da gre za upravno koncesijo z elementi obveznosti javne službe.

37. Tudi na obravnavi ni bilo mogoče odpraviti dvomov glede navedenega vprašanja.

38. Menim, da obstajajo tehtni razlogi za to, da dejavnost družbe CTP ustreza pojmu „obveznost javne službe“ v smislu člena 2(1) Uredbe št. 1191/69, in sicer pojmu „obveznosti, ki jih zadevno podjetje, če bi upoštevalo lastne poslovne interese, ne bi prevzelo ali jih ne bi prevzelo v enakem obsegu ali pod enakimi pogoji“. Vsekakor menim, da je naloga predložitvenega sodišča dokončno opredeliti pravno naravo zadevnega pojma.

39. Če bi Consiglio di Stato sklenilo, da gre glede zadevnega razmerja za pogodbo, potem nikakor – iz razlogov, navedenih zgoraj v točki 34 – ne bi bilo mogoče uporabiti člena 4 Uredbe št. 1191/69, ki je predmet tega predloga za predhodno odločanja.

40. Le če bi Consiglio di Stato presodilo, da zadevno razmerje ustreza pojmu obveznosti javne službe, bi bil potreben odgovor Sodišča na vprašanje, ali je predhodna vloga za prenehanje javne službe predpogoj za prošnjo za nadomestilo. Za tak primer je treba upoštevati naslednje preudarke.

B – *Nadomestilo za izpolnjevanje obveznosti javne službe v okviru Uredbe št. 1191/69*

41. Kot je bilo navedeno, so stranke, ki so sodelovale v tem postopku, zagovarjale nasprotne si razlage ureditve nadomestila za izpolnjevanje obveznosti javne službe.

42. Na eni strani so dežela Kampanija, pokrajina Neapelj in italijanska vlada sprejele razlago, opredeljeno kot „teleološko“, ter sklenile, da pravica do nadomestila nastane le, če je bila predhodno zavrnjena vloga za prenehanje obveznosti službe.

43. Družba CTP pa na drugi strani zagovarja „sistematično“ razlago, v skladu s katero – ker gre za enostransko naloženo obveznost – naj bi pravica do nadomestila nastala, ne da bi bila potrebna predhodna vloga za prenehanje obveznosti.

44. Nazadnje, Komisija predlaga tretjo razlago, in sicer da je predhodna vloga za prenehanje potrebna le za obveznosti službe, ki so obstajale ob začetku veljavnosti Uredbe št. 1191/69, in sicer 1. julija 1969.

45. Menim, da je ta tretja razlaga še najustreznejša za normativno ureditev Uredbe št. 1191/69.

46. Člen 1(1) Uredbe št. 1191/69 je v prvotni različici določal, da so bile države članice dolžne ukiniti vse obveznosti javnih služb v železniškem in cestnem prometu ter v prometu po celinskih plovnih poteh. Vendar so se na podlagi odstavka 2 tega člena lahko te obveznosti ohranile, če so bile bistvene za zagotavljanje ustreznega opravljanja prevoznih storitev.

47. Člen 4 Uredbe – ki ni bil spremenjen leta 1991 – je določal in še vedno določa, da morajo prevozna podjetja zaprositi za prenehanje obveznosti vsake javne službe, kadar jim taka obveznost povzroča gospodarsko izgubo. Te vloge je v skladu s členom 6(1) – ki tudi ni bil prav tako spremenjen – treba vložiti „v enem letu od dne začetka veljavnosti te uredbe“, torej od 1. julija 1969. Zato je jasno, da se je člen 4 nanašal – in se še nanaša – samo na obveznosti, ki so obstajale pred letom 1969 in so se ohranile po tem datumu.

48. Res je sicer, da drugi pododstavek člena 6(1) določa, da se „lahko vložijo vloge po poteku omenjenega obdobja, če [podjetja] ugotovijo, da so določbe iz člena 4(1) izpolnjene“. Vendar pa to ne pomeni, da lahko take vloge vložijo podjetja, ki so jim obveznosti bile naložene po 1. juliju 1969, ampak le to, da so tista podjetja, ki vloge za prenehanje obveznosti, ki je že obstajala ob začetku

veljavnosti Uredbe št. 1191/69, niso vložila v enem letu, to lahko storila pozneje, seveda kadar so šele pozneje bili izpolnjeni pogoji iz člena 4(1). Povedano drugače, člen 1 Uredbe št. 1191/69 v svoji prvotni različici in člena 4 in 6 te uredbe se nanašajo le na obveznosti javne službe, ki so že obstajale 1. julija 1969.

49. Čeprav je bil namen Uredbe št. 1191/69 ukiniti vse obveznosti javnih služb v železniškem in cestnem prometu ter v prometu po celinskih plovnih poteh, ki so obstajale 1. julija 1969, je jasno, da je, kot je že bilo navedeno, že sama navedena uredba omogočala ohranitev teh obveznosti v nekaterih okoliščinah ter – kar je za obravnavano zadevo še pomembneje – dovoljevala tudi naložitev novih obveznosti v prihodnje.

50. V skladu s členom 14(1) v njegovi prvotni različici so lahko države članice po dnevu začetka veljavnosti Uredbe št. 1191/69 prevoznim podjetjem naložile obveznosti služb, vendar pod pogojem, da kadar je potrebno, poskrbijo za „odobritev nadomestila za finančne obremenitve, ki iz tega izhajajo“. Za odobritev tega nadomestila ni bila naložena zahteva, da se predhodno zaprosi za prenehanje službe, saj je člen 14(2) določal le to, da bodo države članice „ko se odločajo o naložitvi [obveznosti javne službe], poskrb[ele] za odobritev nadomestila“; ni se torej uporabljala ureditev iz členov 4 in 6. To je bilo povsem skladno, saj, kot je bilo navedeno, sta se ti določbi nanašali na prenehanje obveznosti, ki so obstajale pred Uredbo št. 1191/69, ne pa na obveznosti, naložene na njeni podlagi.

51. Vloga za prenehanje obveznosti javne službe je bila zato pogoj samo za primer zahtevanja nadomestila za finančne obremenitve, ki izhajajo iz obveznosti, nastalih pred 1. julijem 1969. Nadomestilo za izgube zaradi obveznosti, ki je nastala pozneje, je bilo treba določiti v odločbi, s katero se je obveznost naložila, in zato so bili tudi pogoji za odobritev nadomestila ter za morebitno spremembo njegove vsebine morali biti navedeni v tej odločbi.

52. Te ugotovitve ne more omajati trditev italijanske vlade, da se je obseg člena 14 spremenil po spremembi iz leta 1991. Njena trditev je utemeljena s tem, da medtem ko je prej člen 14 državam članicam dovoljeval, da naložijo nove obveznosti javne službe, pa je zdaj to dovoljeno z novim členom 1 Uredbe št. 1191/69, ki je posledica spremembe na podlagi Uredbe št. 1893/91 in katerega novi odstavek 5 določa, da pristojni organi „lahko […] ohranijo ali uvedejo [nekatere] obveznosti javne službe“ ter da so glede njih „[p]ogoji in podrobnosti glede izvajanja, skupaj z načini nadomestila, […] določeni v oddelkih II, III in IV“. In ravno v oddelku II je člen 4, torej določba, ki nadomestilo pogojuje s predhodnim zaprosilom za prenehanje obveznosti javne službe. To razlogovanje je mogoče zavrniti na podlagi sistematične razlage člena 1.

53. Kot je bilo navedeno, člen 6 določa, da se v enem letu od dne začetka veljavnosti Uredbe št. 1191/69 vložijo vloge o prenehanju iz člena 4. Ta določba ni bila nikoli spremenjena in tako upoštevni datum ostaja 1. julij 1969. Reforma iz leta 1991 glede tega zato ni spremenila ničesar, tako da je zdaj, kot je bila tudi prej, vloga za prenehanje potrebna samo za obveznosti, ki so ob začetku veljavnosti Uredbe št. 1191/69 že obstajale.

54. Na podlagi te ugotovitve je treba skleniti, da je pri sklicevanju na pogoje iz oddelkov II, III in IV Uredbe št. 1191/69 treba upoštevati obseg različnih obveznosti služb iz novega člena 1(5).

55. Ta nova določba namreč državam članicam dobesedno omogoča, da „ohranijo“ ali „uvedejo“ obveznosti javne službe. Primer „ohranitve“ se še naprej nanaša na obveznosti, nastale pred 1. julijem 1969, za katere bo v celoti veljala vsaka od določb iz oddelkov II, III in IV, torej tudi člena 4 in 6, namenjena ravno tovrstnim obveznostim. V primeru „uvedbe“ novih obveznosti pa napotitev na oddelke II, III in IV lahko zadeva le tiste njihove določbe, ki *po svoji naravi* veljajo za te obveznosti; torej vse tiste določbe – razen členov 4 in 6 – katerih namen je mogoče pojasniti le glede obveznosti, ki so predhodno že obstajale.

56. Skratka, menim, da je odgovor na zastavljeno vprašanje odvisen, prvič, od tega, ali je sporno pravno razmerje treba opredeliti kot pogodbo o izvajanju javne službe ali kot obveznost javne službe, kar mora ugotoviti predložitveno sodišče. Če bi to ugotovilo, da gre za pogodbo o izvajanju javne službe, je treba upoštevati določbe navedene pogodbe. Če pa gre nasprotno za obveznost javne službe, bi bilo treba ugotoviti, ali je ta obveznost nastala pred začetkom veljavnosti Uredbe št. 1191/69 ali po njem, tako da bi bilo le v prvem primeru za pridobitev nadomestila za nastalo gospodarsko izgubo treba predhodno zaprositi za prenehanje obveznosti.

57. Zato menim, da je člen 4 Uredbe št. 1191/69 treba razlagati tako, da pogoj – da se pravica do nadomestila pridobi le, če po vložitvi ustrezne prošnje pristojni organi ne odločijo, da obveznost javne službe, ki prevoznemu podjetju povzroči gospodarsko izgubo, preneha – velja le glede obveznosti javnih služb, nastalih pred začetkom veljavnosti navedene uredbe.

VII – Predlog

58. Glede na zgornje preudarke Sodišču predlagam, naj na vprašanje za predhodno odločanje odgovori tako:

Člen 4 Uredbe Sveta (EGS) št. 1191/69 z dne 26. junija 1969 o ukrepanju držav članic glede obveznosti, ki so neločljivo povezane s konceptom javne službe v železniškem in cestnem prometu ter prometu po notranjih vodnih poteh, spremenjene z Uredbo Sveta (EGS) št. 1893/91 z dne 20. junija 1991, je treba razlagati tako, da pogoj – da se pravica do nadomestila pridobi le, če po vložitvi ustrezne prošnje pristojni organi ne odločijo, da obveznost javne službe, ki prevoznemu podjetju povzroči gospodarsko izgubo, preneha – velja le glede obveznosti javnih služb, nastalih pred začetkom veljavnosti navedene uredbe.